

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดเชียงใหม่ นับเป็นเมืองใหญ่และมีความสำคัญที่สุดในภาคเหนือ มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันงดงามและทรงคุณค่า อีกทั้งยังมีงานศิลปหัตถกรรม เช่น ไม้แกะสลัก เครื่องเงิน เครื่องเงิน การทำร่ม การทอผ้า และอาหารพื้นเมือง ประกอบกับลักษณะนิสัยที่โอบอ้อมอารีของคนเชียงใหม่ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่สำคัญที่ทำให้จังหวัดเชียงใหม่ได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว จึงทำให้จังหวัดเชียงใหม่มีรายได้มาจากการท่องเที่ยว และการจำหน่ายสินค้าและบริการ เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่มีความเจริญเติบโต ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ตั้งแต่ปี 2545-2550 ดังแสดงตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GPP) ของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ตามราคาประจำปี พ.ศ. 2545-2550

หน่วย : ล้านบาท

จังหวัด	2545	2546	2547	2548	2549	2550
เชียงใหม่	85,337	89,512	93,194	101,034	109,988	120,972
ลำพูน	43,323	43,528	46,673	49,712	59,822	65,100
ลำปาง	35,884	36,989	38,081	40,108	42,695	46,870
แพร่	15,250	15,719	17,612	18,228	19,995	22,036
น่าน	13,901	14,685	15,583	16,812	18,074	18,074
พะเยา	15,134	15,246	17,149	19,719	20,943	20,943
เชียงราย	35,268	37,468	41,833	47,033	47,461	53,157
แม่ฮ่องสอน	6,301	6,954	7,370	8,018	8,830	10,142
GPP รวม	250,398	260,101	277,495	300,664	327,808	357,294

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

จากตารางที่ 1.1 พบว่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (GPP) ของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ตามราคาประจำปี 2550 มีมูลค่า 357,294 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2549 เป็นมูลค่า 29,486 ล้านบาท โดยจังหวัดที่มี ผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงสุด คือ จังหวัดเชียงใหม่ มีมูลค่า 120,972 ล้านบาท โดยเพิ่มขึ้นจากปี 2549 เป็นมูลค่า 10,984 ล้านบาท รองลงมาคือ จังหวัดลำพูน เมื่อพิจารณาเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ปี 2545-2550 จะเห็นว่าจังหวัดเชียงใหม่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมเพิ่มขึ้นทุกปี และสูงที่สุดในภาคเหนือตอนบน แสดงให้เห็นว่าจังหวัดเชียงใหม่มีแนวโน้มทางเศรษฐกิจขยายตัวเพิ่มขึ้น

นอกจากการท่องเที่ยวที่เป็นรายได้หลักแล้ว สินค้าหัตถกรรมยังได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายสามารถทำรายได้ให้แก่จังหวัดเชียงใหม่เช่นกัน เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองเก่าแก่ที่มีอายุ 700 กว่าปี ทำให้มีศิลปกรรมและวัฒนธรรมสืบทอดกันมายาวนาน จนมีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ้าฝ้ายทอมือ ที่มีลวดลายสวยงามและโดดเด่น ยกตัวอย่างเช่น ผ้าตีนจกแม่แจ่ม และผ้าฝ้ายทอมือจอมทอง ทำให้ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ผู้บริโภคจึงนิยมมาเลือกซื้อสินค้าหัตถกรรม โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือถึงจังหวัดเชียงใหม่ โดยสามารถพิจารณาได้จากยอดการจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่เดือน มิ.ย.-ส.ค. 2551 ดังแสดงในตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 ยอดการจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของจังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างเดือน มิ.ย.- ส.ค. 2551

ประเภทผลิตภัณฑ์	หน่วย : บาท		
	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.
- อาหาร	93,621,769	104,992,394	82,729,191
- เครื่องดื่ม	6,500,347	6,766,500	5,621,380
- ผ้าและเครื่องแต่งกาย	26,563,640	25,585,209	33,378,960
- ของใช้ / เครื่องประดับ	83,197,382	84,885,755	86,960,080
- สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	4,104,370	3,836,500	3,575,010
รวม	213,987,508	226,066,358	212,264,621

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดเชียงใหม่

จากตารางที่ 1.2 ยอดการจำหน่ายรวมของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของจังหวัดเชียงใหม่ ในเดือน ส.ค. 2551 มีมูลค่าทั้งสิ้น 212,264,621 บาท ลดลงจากเดือน ก.ค. 2551 เป็นมูลค่า 4,220,668 บาท โดยประเภทผลิตภัณฑ์ที่มียอดจำหน่ายสูงสุด คือ ของใช้ / เครื่องประดับ รองลงมา คือ อาหาร และเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเฉพาะประเภทผลิตภัณฑ์

ผ้าและเครื่องกาย ในเดือน ส.ค. 2551 พบว่ามียอดจำหน่ายคิดเป็นมูลค่า 33,378,960 บาท เพิ่มขึ้นจากเดือน ก.ค. 2551 เป็นมูลค่า 7,793,751 บาท แสดงให้เห็นว่า สินค้า OTOP ประเภทผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกายของจังหวัดเชียงใหม่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ชาวบ้านมีรายได้ และอาชีพเพิ่มขึ้น

ปัจจุบันผ้าฝ้ายทอมือ ได้มีการพัฒนาปรับเปลี่ยนรูปแบบจากเสื้อผ้าไปเป็นสินค้าชนิดอื่นๆ เช่น กระเป๋า ปกหนังสือ กรอบรูป หมวก ชงปัก และผ้าพันคอ เป็นต้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย ทำให้ผู้ประกอบการหันมาผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือมากขึ้นแทนการผลิตเสื้อผ้าอย่างเดียว ตามสถิติข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กระทรวงพาณิชย์ ในปี 2550 พบว่ามีผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือ ในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ รวมทั้งสิ้น 35 ราย เช่น กลุ่มอาชีพเขียนเทียนบนพื้นผ้า (ข้อมหอม) บ้านคอยปุย และกลุ่มครุณีผ้าฝ้าย เป็นต้น กลุ่มเหล่านี้ได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล ให้เป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตและเงินทุน ทำให้มีความสามารถในการผลิตสินค้าสูงขึ้น ปัจจุบันกลุ่มผู้บริโภคที่สนใจผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือ มีทั้งประชาชนทั่วไปในประเทศ ผู้ประกอบการที่ซื้อสินค้าไปจัดจำหน่าย และลูกค้าต่างประเทศ ซึ่งมีจำนวนมากขึ้น ทำให้มีผู้ประกอบการรายใหม่เข้ามาลงทุนในตลาดเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือมีการแข่งขันในตลาดสูงขึ้น ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจในความต้องการของผู้บริโภค ว่ามีความนิยมหรือจุดประสงค์ในการซื้อสินค้าอย่างไร

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ จึงมุ่งเน้นวิเคราะห์ความต้องการในการเลือกซื้อหรือการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาว่าปัจจัยใดที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ เพื่อจะได้นำไปปรับปรุง จัดการ คัดเลือก และวิจัยและพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายในรูปแบบใหม่ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือ
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือ
3. เพื่อศึกษาถึงความพึงพอใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือ
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อทราบข้อเท็จจริงถึงพฤติกรรมผู้บริโภค และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อของผู้บริโภค และความพึงพอใจในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือ ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการที่ผลิตหรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือ และสามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นประโยชน์ ในการพัฒนา และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้ เพื่อทราบถึงพฤติกรรม และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือ โดยแบ่งเป็น 3 หมวด ได้แก่ หมวดผืนผ้า หมวดเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย และหมวดเครื่องประดับและของตกแต่ง ของประชาชนทั่วไปทั้งชายและหญิงที่เป็นชาวไทยเท่านั้น ในสถานที่ที่จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ถนนคนเดินวันอาทิตย์ และไนท์บาร์ซ่า ถนนช้างคลาน

1.5 นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

ผ้าฝ้ายทอมือ หมายถึง ผ้าที่ทำจากฝ้ายและนำมาทอด้วยมือให้เป็นผืน ก่อนโดยนำมาตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น เสื้อ กางเกง กระเป๋า ผ้าม่าน และอื่นๆ